

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง รู้จักสารเสพติด
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง มหันตภัยจากสารเสพติด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รู้จักสารเสพติด
รายวิชา สุขศึกษา รหัสวิชา พ๒๑๑๐๓ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑.ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารเสพติด

สารเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมี หรือวัตถุชนิดใดๆ ก็ตาม เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายแล้วไม่ว่าจะโดยวิธีการรับประทาน สูบ ฉีด ดม หรือวิธีอื่นๆ แล้วก่อให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสพติด

ผลร้ายของสารเสพติดที่มีต่อผู้เสพยาที่สำคัญ มี ๔ ประการ คือ

๑. จะมีความต้องการเสพยาสารนั้นอย่างรุนแรงทั้งทางร่างกาย จิตใจ และตลอดเวลา
๒. ต้องเพิ่มขนาดหรือปริมาณการเสพยามากขึ้น
๓. มีอาการอยากยาหรือหิวยาเมื่อถึงเวลาที่ต้องการเสพยาแล้วไม่ได้เสพยา โดยจะแสดงอาการออกมาในลักษณะต่างๆ เช่น หาว อาเจียน น้ำตาน้ำมูกไหล คลุ้มคลั่ง ขาดสติ เป็นต้น การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในทางที่สร้างสรรค์ สามารถป้องกันการติดสารเสพติดได้
๔. ทำให้สุขภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

๒. ประเภทของสารเสพติด

สารเสพติดมีหลายประเภท ซึ่งสามารถจำแนกได้ ดังนี้

๒.๑ สารเสพติดที่แบ่งตามแหล่งที่เกิดแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

- สารเสพติดธรรมชาติ: เป็นสารหรือยาเสพติดที่ได้มาจากพืช หรือพันธุ์ไม้บางชนิดที่ขึ้นอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ ฝิ่น กัญชา กระบือ รวมไปถึงมอร์ฟิน (Morphine) และเฮโรอีน(Heroine) ซึ่งแปรสภาพทางเคมีมาจากฝิ่น
- สารเสพติดสังเคราะห์: เป็นสารหรือยาที่ผลิตหรือสังเคราะห์ขึ้นด้วยวิธีทางเคมี และนำมาใช้แทนสารเสพติดธรรมชาติ ได้แก่ ยาบ้า ยาอี กาวซีเมนต์ (Fast Setting Latex) ทินเนอร์ (Thinner)

๒.๒ สารเสพติดที่แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้จัดประเภทของสารเสพติดไว้

๕ ประเภท คือ

- ประเภทที่ ๑ สารเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงที่ไม่มีการนำมาใช้ในการแพทย์ และทำให้เกิดการเสี่ยงต่อการติดยาของประชากรในระดับรุนแรงได้แก่ เฮโรอีน แอลเอสดี แอมเฟตามีน หรือยาบ้า ยาอีหรือยาเลิฟ
- ประเภทที่ ๒ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้ แต่ต้องใช้ภายใต้การควบคุมของแพทย์ และใช้เฉพาะกรณีที่เป็นเท่านั้น ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟิน โคเคน หรือโคคาอีน โคเคอีน และเมทาโดน

- ประเภทที่ ๓ เป็นยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดประเภทที่ ๒ ผสมอยู่ด้วย มีประโยชน์ทางการแพทย์ การนำไปใช้เพื่อจุดประสงค์อื่นหรือเพื่อเสพติด จะมีบทลงโทษกำกับไว้ ยาเสพติดประเภทนี้ ได้แก่ ยาแก้ไอ ที่มีตัวยาโคเคอิน ยาแก้ท้องเสีย ที่มีฝิ่นผสมอยู่ด้วย ยาฉีตระงับปวดต่างๆ เช่น มอร์ฟิน เพทิดีน ซึ่งสกัดมาจากฝิ่น

- ประเภทที่ ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษ ประเภทที่ ๑ หรือประเภทที่ ๑ ยาเสพติดประเภทนี้ไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ในการบำบัดโรคแต่อย่างใด และมีบทลงโทษกำกับไว้ด้วย ได้แก่ น้ำยาอะเซติกแอนไฮไดรด์ และอะเซติลคลอไรด์ ซึ่งใช้ในการเปลี่ยนมอร์ฟินเป็นเฮโรอีน สารคลอซูโดอีเฟดรีน สามารถใช้ในการผลิตยาบ้าได้ และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอีก ๑๒ ชนิด ที่สามารถนำมาผลิตยาอีและยาบ้าได้

- ประเภทที่ ๕ เป็นยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าข่ายอยู่ในยาเสพติดประเภทที่ ๑ ถึง ๔ ได้แก่ ทุกส่วนของพืชกัญชา ทุกส่วนของพืช กระท่อม เห็ดขี้ควาย เป็นต้น

๒.๓ สารเสพติดที่แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท

๑. ยาเสพติดประเภทกดประสาท ได้แก่ ฝิ่น มอร์ฟิน เฮโรอีน สารระเหย และยา กลุ่มประสาท

๒. ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ แอมเฟตามีน กระท่อม และโคคาอิน

๓. ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท ได้แก่ แอลเอสดี ดีเอ็มพี และ เห็ดขี้ควาย

๔. ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน กล่าวคือ อาจกดกระตุ้น หรือหลอนประสาทได้พร้อมๆ กัน ตัวอย่างเช่น กัญชา